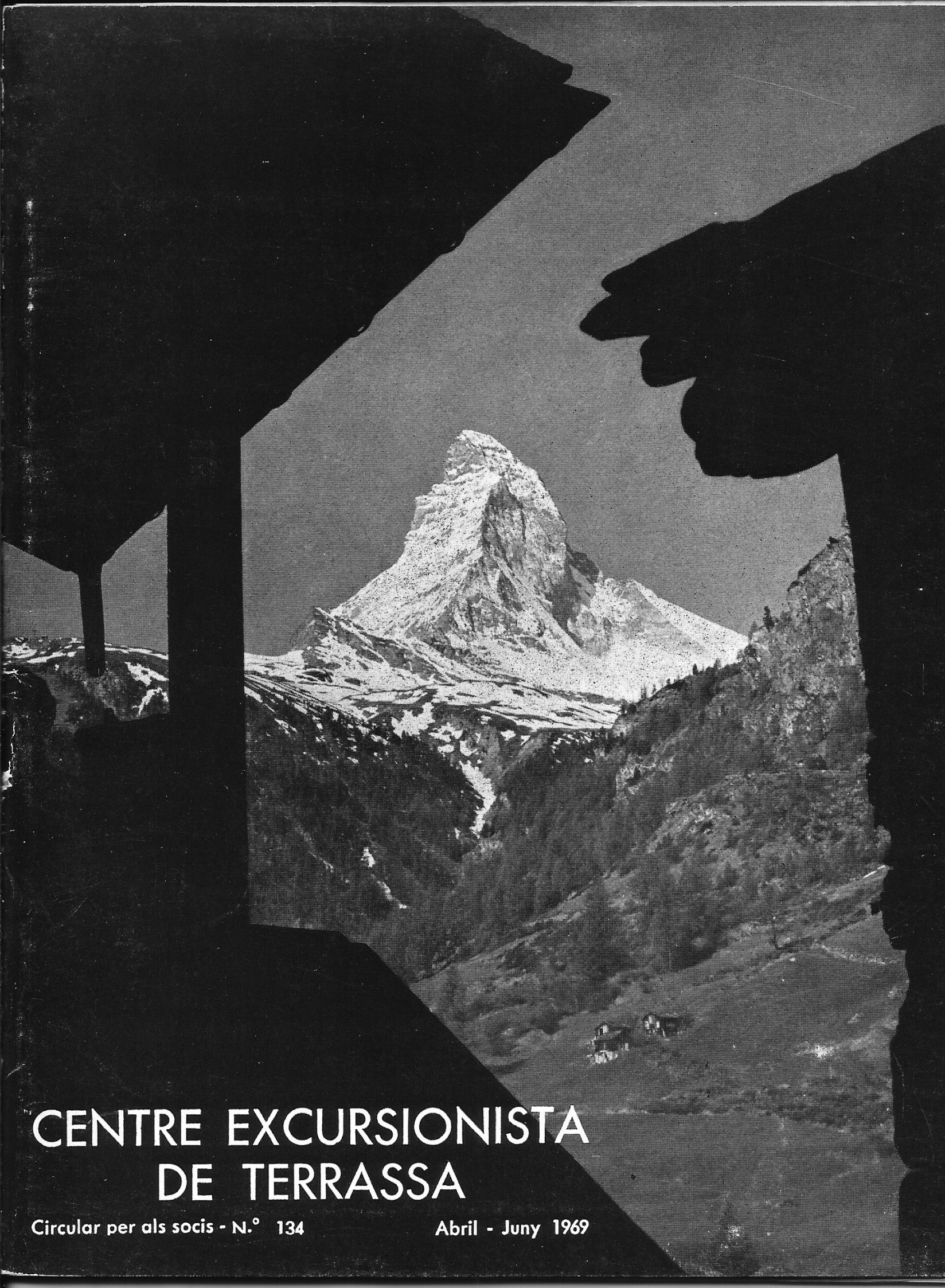

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Circular per als socis - N.º 134

Abril - Juny 1969

Sumari:

ALEXANDRE GALÍ, per Pau Gorina i Gabarró.

ELS PRIMERS MIL ANYS D'UNA CIUTAT: ÈGARA, (XII), per Ramir Masdeu.

EXHORTACIÓ ALS JOVES ESCALADORS, per Jaume Fabrès.

ELS NOSTRES AMICS: ELS INFANTS, per Santiago Estrada - Montserrat Vall.

AGULLA TRIOLET, 3.870 m. - PUNTA ISABEL·LA, 3.730 m., per Francesc Burgos.

BESSONA INFERIOR - 1.ª ABSOLUTA PARET NORD, VIA MINI (G.E.S.A.M.), per Josep Piera.

EL XIXÈ CURSET D'ESCALADA, per Bru Arnavat i Ramon Reynal.

ANÈCDOTA D'UNA MEMORABLE DIADA DE GERMANOR, per Pau Gorina.

LA NOSTRA MARXA DE REGULARITAT D'ENGUANY, per Francesc Palet.

CRÒNICA: Actes i conferències. - XXXVIII Diada de Germanor. - VIII Marxa Excursionista Local de Regularitat per Muntanya. - XXXIII Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya.

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA: XIXè Curset d'Escalada. - Festa de Sant Bernat de Menthon. - Escalada: Agulla Verte (Alps).

EXCURSIONS REALITZADES.

GRAVATS (interior): Agulla del Triolet. Foto: Josep Piera.

Pràctiques de "rappel" a Sant Llorenç del Munt. XIXè Curset d'Escalada. Foto: B. Arnavat.

PORTADA:

EL CERVÍ

FOTO: JAUME FABRÉS

Adherit a la
F. C. M.
i
F. C. E.

Circular per als socis n.º 134
ABRIL - JUNY DEL 1969

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ALEXANDRE GALÍ,

promotor de l'excursionisme terrassenc

El proppassat 29 de Maig, moria a Barcelona a l'edat de 83 anys, l'eximí professor N'Alexandre Galí i Coll, fill de Camprodon i un dels pedagogs catalans més insignes dels últims temps i promotor de l'excursionisme egarenc.

La seva obra pedagògica comença a la nostra Ciutat, on funda l'Escola Vallparadís i s'instal·la a "Can Julià de la Quadra" del carrer de Sant Antoni, edifici que més tard allotjava al "Centre Excursionista" i posteriorment l'"Associació Nacionalista" i que actualment en el mateix solar hi ha una indústria de tintoreria.

L'any 1910 quan es constituïa el Centre Excursionista de Terrassa, Alexandre Galí i el jove i recordat pedagog N'Artur Martorell i Bisbal, s'integren a la nova entitat com a socis fundadors. Galí ocupa el càrrec de vocal d'Instrucció i Ciències Naturals, de la Junta fundadora del Centre i neix a impuls seu, la destacada revista "Arxiu d'Estudis", de la qual és continuadora, l'actual portantveu del Centre.

Alexandre Galí organitza i dirigeix la primera excursió a les ruïnes d'Empúries; representa al Centre en el Congrés Excursionista que es celebra a Vilanova i la Geltrú; organitza també el "Concurs de Jocs d'Infants", celebrat amb èxit extraordinari per la Festa Major de l'any 1912; per primer cop, presenta a la nostra Ciutat l'"Esbart Català de Dansaires de Catalunya", que dirigeix el folklorista N'Aureli Capmany. L'actuació de l'"Esbart" té lloc en el saló d'actes del desaparegut edifici d'influència gaudiniana, de l'"Agrupació Regionalista", situat a la Plaça de Mossèn Jacint Verdaguer i és el d'inauguració del curs de 1911 - 1912 del Centre Excursionista. N'Alexandre Galí en aquella avinentesa, pronuncia un discurs i senyala les orientacions de l'excursionisme tarrassenc.

Redacta el Manifest i dirigeix la campanya, pel Gener de 1912, en defensa del retaule barroc de l'Església Parroquial del Sant Esperit i aconsegueix salvar el nostre altar major quan ja s'havia iniciat el seu desmembrament. Més tard, publica a "Arxiu" un brillant article, titulat: "Sant Llorenç, patró de l'excursionisme tarrassenc".

De jove, N'Alexandre Galí, també practica l'excursionisme, realitza quotidianes excursions a peu, puja pels "Graons de Mura". fins al mateix poble. Festeja la mestra d'allí, la que després fou la seva muller i companya de la seva vida.

De la nostra Escola Vallparadís, Prat de la Riba, se l'emporta amb ell al Consell de Pedagogia de la Mancomunitat, organisme del que és nomenat secretari general l'any següent. En el Consell porta a terme una tasca interessantíssima. Traça l'estructura de l'ensenyança al nostre país. Les seves idees i el seu treball a l'"Escola d'Estiu" de l'Escola Superior de Pedagogia de la Mancomunitat, els seus "Quaderns d'Estudis" són veritables institucions sobre les que es basa l'escola catalana.

Les experiències pedagògiques d'Alexandre Galí, tenen camp

abonat a la Mútua "Escola Blanquerna" de Barcelona, fundada l'any 1924.

Alexandre Galí i Artur Martorell, no obliden el Centre Excursionista de Terrassa i organitzen diverses excursions a la muntanya de Sant Llorenç del Munt pel Juliol del 1919. Tinc el goig per aquelles dates d'acompanyar i dirigir a uns vint-i-cinc alumnes del "Grup Excursionista Prat de la Riba", de Badalona, l'ànima i directiu del qual era En Pompeu Fabra. Pel Maig del 1915, acompanyo a destacades personalitats del Magisteri, de l'"Escola Normal de Mestres", com Eladi Homs, Artur Martorell, Maria Baldó i altres professors. La mateixa excursió, es repeteix l'any 1920 per l'"Escola d'Estiu" i el grup d'alumnes de l'Escola de Fotografia de la Mancomunitat, que dirigia En Jaume Ribera.

El 9 de Desembre del 1932 N'Alexandre Galí, ofereix una conferència en el saló d'actes del Centre Excursionista titulada: "El problema cultural en poblacions secundàries de Catalunya".

L'any 1935, es celebra el XXVè aniversari de la fundació del Centre Excursionista de Terrassa i N'alexandre Galí, forma part de la presidència com a soci fundador i pronuncia un brillant parlament en aquest acte commemoratiu.

Després de la guerra, apareix un Galí, amb una nova faceta, fins llavors desconeguda pel gran públic: la d'historiador, però sense decuidar el món de la pedagogia. Així tenim els treballs: "Història de la Cultura Catalana 1900 - 1936", "El baró de Maldà" i un interessant treball del segle XVIII català.

Amb la pèrdua d'Alexandre Galí, desapareix una gran figura de la cultura catalana, mestre de nombroses generacions, en les quals infongué una personalitat i una empremta que ja no poden esborrar-se. El Centre Excursionista de Terrassa, deu recordar sempre als inoblidables mestres Alexandre Galí i Artur Martorell, impulsors del nostre excursionisme i gràcies als quals, té sens dubte i en gran part, la personalitat cultural i el prestigi de què gaudeix, la veterana entitat excursionista terrassenca.

Pau GORINA I GABARRÓ

Els Primers mil anys d'una ciutat: Ègara

(De l'any 300 a. de C. al 700 d. de C.,
períodes ibèric, romà i visigòtic)

XII

LA TRIBU LACETANA, LA CIUTAT MUNICIPAL ROMA- NA I LA DIÒCESI VISIGODA

La comarca natural que forma la depressió geològica del Vallès-Penedès, —com ja s'explicà en anterior ocasió—, fou el bressol de la tribu protohistòrica dels Lacetans, que tantes vegades anomenen els historiadors clàssics.

Aquest primari grup ètnic aborígen, tenia unes normes, administració i costums que foren respectades i mantingudes pels propis conquistadors romans, amb l'intel·ligent propòsit de no crear-se dificultats innecessàries, i és, en aquest mateix marc natural, on s'hi constituí la diòcesi del bisbat d'Ègara, que tenia també com a límits els mateixos de les expressades comarques catalanes del Vallès-Penedès.

Molt més tard, ja en temps de la reconquesta, l'unió d'aquest territori de la Lacetània, junt amb el corresponent a la ciutat i diòcesi de Bàrcino (Barcelona), que abraçava l'àrea que ocupava la tribu Laietana, va formar a

l'ajuntar-se, la regió anomenada Comtat de Barcelona, i fou molt possiblement en recordança del nom de la important i indòmita tribu dels lacetans, laketans o katelans, d'on sorgí el corònim CATALUNYA, i això fa, que els egarencs, poguem considerar-nos amb tota propietat, com els virtuals padrins de la nacionalitat catalana, al conferir a tota la regió el nostre propi patronímic o parentesc.

Les tribus godes que entraren a la península, a partir de l'any 49, estaven adoctrinades d'un imperfecte i rudimentari cristianisme, doncs encara els quedava ben subsistent bona part de la idolatria nòrdica, basada en el panteïsmes i el druidisme. Ulfilas, i els seus companys, que exerciren tasca missionera pel nord d'Europa, foren els que aconseguiren la conversió d'aquesta rude raça germànica al cristianisme, si bé l'ensenyança facilitada no fos gens ortodoxa, ja que dits missioners eren seguidors de l'heretodòxia arriana. Com se sap, l'arrianisme, és una doctrina religiosa fundamentalment anti-tri-

nitària. Els arrians no consideraven a Jesucrist com a segona persona, i creien que Crist no era l'autèntic fill de Déu, conceptuant-lo com un senzill demiürg o profeta, per això, Arri, en certa ocasió, en dirigir-se a un grup de dones, els féu la següent irreverent pregunta: “¿Heu tingut fills abans de parir? Doncs tampoc Déu”.

SOBRE EL VISIGOTISME DE LES NOSTRES ESGLÉSIES

La demostració de que les restes més antigues de les nostres esglésies, són autènticament visigodes, més que amb un raonament arqueològic, —com molt bé diu en Cirici Pellicer—, pot demostrar-se amb un senzill sil·logisme, basat en el destí de l'església o baptisteri de Sant Miquel. Aquest sil·logisme, podem formular-lo de la següent manera: “Ja que la planta de l'edifici i la seva piscina per immersió demostra que és un baptisteri, i atès que sols poden trobar-se baptisteris al costat de les catedrals; considerant a més, que el Bisbat d'Ègara, fou constituït, —com molt bé se sap—, a l'any 450, i desaparegué a principis del segle VIIIè, l'església de Sant Miquel, forçosament es construí dins d'aquest període, i per tant,

no pot ésser altra cosa que VISIGÒTICA”.

La igualtat d'aparell del tipus d’“opus emplecton” en algunes parts de les altres dues esglésies, com són principalment les àbsides de Santa Maria i Sant Pere, permet suposar molt tranquil·lament que els tres temples són coetanis.

EVOLUCIÓ ARQUITECTÒNICA SOBRE EL SÒL SAGRAT D'ÈGARA

EL TEMPLE O SANTUARI ROMÀ

Sota el mosaic d’“opus tessellatum”, que cobria la Basílica paleocristiana que més endavant descriurem, s'hi han trobat restes de fonaments que devien pertànyer a un petit temple romà, o capella pagana, del tipus “Sacellum”.

Aquest petit santuari, estigué molt probablement, dedicat a l'Emperador August, el qual fou deïficat entre el primer i segon segles de la nostra Era, com ho testimonieja el fragment marmori d'una làpida votiva que pot veure's en el Museu Municipal d'Art, i que fou trobada en aquest precís lloc.

Un capitell, de factura neta-ment romana, que té una cara o

mascaró, en el lloc on en tots els capitells d'ordre corinti, acostuma haver-hi una rosana, és molt probablement del temps de Septimí Sever August, any 194 d. de C. i pot aquest element arquitectònic, ajudar-nos a datar el temple dedicat al diví Emperador.

EL MOSAIC DE LA BASÍLICA PALEOCRISTIANA

Aquest mosaic, està realitzat amb daus o "tessellas" de marbre blanc, blau, negre i roig. Pot datar-se amb una relativa seguretat com a pertanyent al segle IV. El tema, és principalment geomètric i el presideix, una gran estrella central, junt amb altres motius formats per quadrats i rectangles. Quadrats, quadrats i hexàgons, estrelles formades de cercles, combinacions mixtes de quadrats i arcs de cercle, escates o imbricacions, etc. Unes franges en trena, limiten aquests variats motius. En la seva banda sud, hi ha la forma simbòlica eucarística, dels pans i el peix. La representació d'un dofí, s'ha perdut ja irremissiblement, i el mosaic tot, no tardarà en seguir la mateixa sort, si algú que sigui capaç de despertar als adormits o indiferents no hi posa ben aviat remei.

L'haver trobat, sota aquesta obra musivària, tres bronzes constantinians, poden ajudar a datar-lo entre l'any 306 al 337.

Prop dels símbols cristians, hi ha una tomba coberta amb mosaic, on s'hi veu una inscripció, que comença amb la paraula SECVRV..., que és molt difícil d'interpretar, per trobar-se la seva epigrafia excessivament mutilada.

LA BASÍLICA PALEOCRISTIANA

La basílica paleocristiana, o sigui l'edifici que originalment, cobria el mosaic abans referit, era d'una sola nau, i tenia una extensió de 12 metres d'amplada per 22 de llargada. Dues àbsides semicirculars afrontades, hi havia al mig de cada costat dels murs laterals corresponents al cantó nord i sud. L'àbsida situada al migdia, cobria una sepultura, i dins dit espai semicircular, podia també ser utilitzat com a exedra, o sigui, un seient de dita conformació geomètrica, destinat als fidels u oficiants. És possible, que, dites absidioles, servissin per encabir-hi uns primitius altars.

Posteriorment, s'afegí a la Basílica, una altra àbside de 2'80 metres, encarada a llevant, igual-

ment de perfil semicircular. Aquest santuari, és posterior a la sepultura coberta amb un esplèndid mosaic, on hi havien representats dos paons afrontats, situats davant d'un gerro. Aquest tema, és indiscutiblement funerari, ja que els paons simbolitzen la immortalitat o indestructibilitat de l'ànima. Era dita sepultura la d'una dama important, i dins la mateixa, s'hi trobà un collar de grans d'òs, petites restes metàl·liques d'una sivella, i dotze fines agulles de cap, tot de bronze.

L'àbsida abans referida, devia ésser afegida a la Basílica, allà per l'any 50 o quelcom més tard. Aquesta transformació, és molt corrent en les Basíliques del segle Vè. Igual succeí en el temple germà ubicat a Parenzo (Iugoslàvia).

La presència de sepultures, confirma, que ja en el primer temps del cristianisme, els voltants pròxims a l'edifici eclesial, s'utilitzava com a camp sant. En aquesta nova àbsida, dues columnes sostenien l'arc triomfal que l'emmarcava, i no seria gens estrany, fóssin aquestes mateixes columnes, les que avui encara sostenen la cúpula del Baptisteri de Sant Miquel, i que actualment es presenten coronades per un capitell corintí, material que fou aprofitat en ocasió de la cons-

trucció de la nova Catedral i el seu Baptisteri.

Les exedres o àbsides laterals, situades a l'eix nord-sud, no són un cas únic i poden veure's en l'església de Sant Pere d'Alcàntara, a Alcaracejos i a Casa Herrera de Mèrida, si bé aquestes àbsides, estan col·locades en l'eix est-oest i no en el nord-sud, com ben rarament es veu en la basílica egaresa.

Precedien al santuari, dues criptes sepulcral quadrangulars. Una altra cripta, fou descoberta just sota l'àbsida, on hi fou trobat un senzill sarcòfag de pedra, sense cap inscripció ni ornament. Estava buit, i a més, hi faltava la tapa.

La coberta o teulada, d'aquest temple paleocristià, era construïda, utilitzant les clàssiques tègules i imbrices, i l'armadura de sosteniment, consistiria en vigues de fusta, sense ornamentació, o bé, policromades, com era llavors costum.

EL BAPTISTERI PALEOCRISTIÀ

En les excavacions realitzades durant l'any 1947, sota la sàvia direcció dels nostres dilectes amics, el Dr. J. de C. Serra-Ràfols i el Sr. Epifani de Fortuny, Baró d'Esponellà, dins la nau ro-

mànica de l'església de Santa Maria, i a l'altura del creuer, fou descoberta una piscina per immersió, de forma quadrada i lleugerament allargada, amb els costats curvilinis i oberts cap a l'exterior. Una motllura molt senzilla l'ornava. En els quatre cantons, hi han ben marcades, les empremtes de les bases o plintes de les columnes que sostenien el cimbori, amb que dita piscina estava coberta i protegida de les inclemències meteorològiques. En el referit cimbori, unes obertures deixarien passar la necessària claror per il·luminar suficientment l'interior d'aquesta edícula. El paviment d'aquest baptisteri era de picadís, o sigui l'"opus testaceum", i si es prefereix la terminologia isidoriana l'"opus ostracum", un bordó o mitja canya recobreix els angles, cosa indispensable, en tota obra de tradició romana, destinada a conservar-hi aigua o altre líquid.

Les columnes o fusts de marbre gris que hi han en l'actual Baptisteri de Sant Miquel, coincideixen amb les mides de les bases que quedaren marcades en la piscina paleocristiana. Els capitells que sobremuntaven les columnes, és probable, fossin molt semblants al capitell de marbre blanc, que es trobà soterrat entre les ruïnes i quin diàmetre

coincideix perfectament amb el fust de les columnes que hem dit s'utilitzen en el sosteniment de l'actual baptisteri.

Té la piscina, tres graons, tal com exigia el ritu visigot, i que servien per a descendir al seu fons amb relativa comoditat. L'edifici, que cobria la piscina, tenia forma octogonal, i l'espai al voltant de la mateixa, s'anomenava l'"agnile", que vol dir cleda, i segons el "Liber ordinum", és el lloc on hi esperaven els catecúmens el moment de la celebració del baptisme.

L'entrada o porta d'accés, estava en la part occidental de l'edifici, i la sortida, seria molt probablement, pel cantó de llevant.

L'aigua, calia procedís d'un riu, font o manantial natural, i no de cisterna, ja que així ho manaven els cànons.

A més, de la piscina pel bpteig per immersió, s'hi descobrí una pica situada al costat mateix de la paret exterior, que tanca el Baptisteri, pel cantó ponentí. A un metre de distància, s'hi localitzà un pou sec, que serviria per a tirar-hi les aigües procedents de la font baptismal, un cop ja acabada la cerimònia.

Una altra pica, més allargassada, i amb la senyal d'haver suportat la base de dues columnes o pilastres, que sostindrien una

cúpula, cimbori o senzilla coberta, sorgí a 4 metres de distància de l'entrada al Baptisteri en direcció nord i aquest anexe eclesial, tant podia ésser un "balneum" com un "vas", per a realitzar-hi el baptisme per infusió.

El sacrament del baptisme, es conferia als catecúmens, seguint unes normes o ritu, que sembla era de condició dual, i depenia l'adopció d'una o altra forma, segons l'edat del neòfit. La festa de la cristianització, es celebrava el dia de Pasqua de Resurrecció i més rarament en la Pentecosta. Després de l'interrogatori obligat, sobre la renúncia al diable i a les seves coses, i expressada la fe en els misteris del cristianisme, venia la cerimònia del bateig.

Tres eren, les parts o temps del ritual a seguir a l'entrar en la "fons" o piscina baptismal per immersió: la primera, és el "descensio fontis" que es fa baixant els tres graons de descens, això volia simbolitzar, que el no batejat estava encara pres per la mort espiritual; la segona, és el "fundamentum aquae" que és

l'espai o fons de la piscina de més baix nivell, en que reposa l'aigua, i aquest era el lloc convenient per a l'administració del sacrament, on s'hi pronunciava el "Et ego te baptizo in nomine Patris, et Filii et Spiritus Sancti, ut habeas vitam aeternam. Amen"; i la tercera, l'"ascensio fontis", que es fa utilitzant els tres graons de pujada, i representa la resurrecció a l'estat de gràcia.

En tots els Baptisteris, —que els antics coneixien amb el nom genèric de "Sanctus Iohannes" o Sant Joan—, s'hi ha trobat una "pica", la funció de la qual no es veia massa clar quina devia ésser. Així s'observa en Son Peretó, Son Bou, Sant Pere d'Alcàntara, Rejus, Albenga, etc. En la Seu egaresa, l'existència de dues piques i una piscina, avui creiem, podem donar-hi una explicació bastant satisfactòria. Suposant que una de les dues piques, en aquest cas, la més petita, tenia la funció de servir de rentapeus, abans de la cerimònia del baptisme, o sigui que el seu ús, era de "pedilavium", cosa que

bé es demostra, pel fet de trobar-se junt a la porta d'entrada de l'edifici baptismal.

El ritual visigòtic o musàrab, que estava en ús a tota la península, des del segle V fins al segle IX, i que ve indicat en el "Liber ordinum", distingeix clarament els termes "fons" i "vas", o sigui que estableix una diferència ben marcada entre la piscina i la pica. El ritual, en fer aquesta dualitat cerimonial, dona a suposar, que existien dos casos, que es creu no poden ésser altres, que l'administració del baptisme, fos a persones adultes o als

infants. La raó de la dualitat, no era deguda sols a un fí pràctic, sinó que també la motivaven raons litúrgiques.

Pere de Palol, quan expressa la seva opinió sobre aquest baptisteri, diu: "Es el primer exemplar hispànic amb edifici separat i independent del temple, i posat de capçal del mateix. La pròpia forma quadrada de la piscina i octogonal del temple baptismal, recordem exemples d'Itàlia i de la Provença, enfront de les piscines cruciformes de tipus africà dels altres temples d'aquesta època i àrea".

Ramir MASDEU
i CASTELLET

Exhortació als joves escaladors

*(Dissertació pronunciada en l'obertura oficial del
XIX Curs Oficial d'Escalada del C.E.T.)*

Anem a obrir un nou Curs d'Escalada i jo em sento molt honrat de fer-ne, simbòlicament, l'obertura.

Dirigir-se a un auditori jove i pensar en els fenòmens actuals de la joventut és tot la mateixa cosa. Marcuse, la protesta, els "hippies", etc., etc. Però jo sols voldria fer notar, de passada, que el fenomen "hippi" en alpinisme seria més aviat —com vol el seu credo— un retorn al primitivisme, a les formes arcaiques i als orígens de la societat, quan un curs com el que inaugurem, senyala un pas endavant, una nova evolució de la tècnica, que és la base per a assolir el camí de la conquesta del món i de l'univers. Sols volia atreure-us l'atenció sobre aquest contrasentit evident, que, de seguir fidelment tals mites, equivaldria a la destrucció dels pitons i els mosquetons, dels piolets i les cordes, per a tornar als primers dies de l'època heroica de l'alpinisme.

Jo no tinc res contra barbes; cabelleres o patilles, però faig aquesta advertència, per si algú es sentia impulsat a creure que l'hàbit feia al monjo. Aquest esport que aneu a practicar marca evolució, un pas endavant en la perfecció de la tècnica, i això és el que realment ens interessa.

Deixeu cantar els conservadors, els aburgesats o els gauduls d'esperit. El món és dels joves i des de sempre, sense coratge, sense gosadia, l'home no hauria superat la vida en les cavernes.

Benvingut doncs el curs dels escaladors per les novetats que pot aportar en la història de les conquestes humanes, per més modest que sigui el seu pla en aquesta ocasió.

Però deixeu-me atreure l'atenció sobre allò que més us compromet aquest noble esport. Els vostres monitors us entrenaran degudament en l'aspecte material i tècnic, però vull parlar-vos uns moments de la moral, de l'esperit que jo voldria que planegés sobre les vostres idees, no sols durant tot aquest curs, sinó també a través de tota la vostra carrera de muntanyencs.

Perquè suposo que cap de vosaltres caurà en el contrasentit imbècil de voler practicar l'escalada sense respectar i estimar profundament la Muntanya. I si és així, amb escalada o sense escalada, tots anireu seguint en els nostres rengles, àdhuc quan els anys i les preocupacions us temptaran per a triar distraccions menys nobles o més còmodes.

Esteu compromesos en una aventura que té el seu risc; justament és el que la fa tan important. L'escalada, com l'alpinisme en general, és un esport que comporta perills, no hem pas de negar-ho. També diré que aquests perills, amb el coneixement de les regles del joc i l'observància de la tècnica són iguals o menors que els de qualsevol altre esport. Però penseu que hi ha una cosa molt original en nosaltres: la cordada. Es el lligam sagrat que us lliga als vostres amics i companys d'aventura per al millor i per al pitjor. Que la vostra falta pot portar a la perdició als altres. No oblideu mai les paraules de Whymper després del seu tràgic accident al Cerví: "Un moment de deixadesa pot marcar tràgicament una vida".

Però si només hi hagués risc, incomoditats o drames, jo crec que ningú de nosaltres militaríem en unes files tan severes. Tots sabem que en la muntanya busquem i trobem grans compensacions que la ciutat i la civilització no ens pot donar mai. I és aquí on vull parar-me uns moments per a preguntar-vos seriosament: Per què voleu practicar l'escalada? Per a ésser escaladors de bosc o escaladors de gàbia? Oi que m'enteneu? Escaladors de les mateixes parets no! A l'Àfrica central hi han races de mones que a base de passar segles pujant les mateixes verticals, no sols fan el sisè grau, sino àdhuc el vuit i el novè de dificultat...

Jo vull suposar que no parlo a escaladors de Montserrat i prou (com a França hi han els de les Calanques o de Fontainebleau exclusivament). Que puc imaginar amb raó que em trobo davant de vertaders muntanyencs amb una predisposició sincera a observar les regles morals del nostre joc.

Material igual a ferramenta. Si, amics, jo no cauré pas, com molts de la meva generació, a blasmar els ferros. Tant se valdria expulsar els crampons i els piolets del nostre equip. El material ha servit per a fer progressar i enriquir el Pirineïsme i l'Alpinisme, i el mateix Comte Russell ja ho havia reconegut després de la seva folla

solitària ascensió a la cara nord del Midi d'Ossau. Jo mateix dec als pitons, àdhuc a uns pocs pitons d'assegurança, la nostra travessa integral de la Meije, l'emoció més sublim de la meua carrera de muntanyenc.

Però el material s'ha de saber usar allà on la progressió és impossible en escalada lliure. D'altra manera us convertiríeu en una mena d'obriers especialitzats, com aquell personatge del famós film de Charlot que, àdhuc a casa seva, feia el tic de collar la roda que l'ocupava tot el dia al taller.

I vigileu de caure en la temptació, al fer una certa via important, de creure-us comparables en valor als que la obriren per primera vegada, amb mitjans molt inferiors als actuals. Vull dir que ja ningú per fer el Cerví és un Whymper, ni el que escala el Grépon es pot igualar a Mummery... Heu de reconèixer sense vanitat que les vies d'escalada, i les ascensions en general, —al revés del bon vi— perden valor i graduació amb el pas del temps, a causa del progrés de la tècnica i dels equips, dels refugis i les comunicacions.

Si viviu obsessionats per la sola dificultat, risqueu d'assecar-vos l'ànima muntanyenca sota una pila de claus i martells, dobles cordes i rappels horitzontals. La Muntanya i la seva estètica ha de dominar el vostre horitzó, l'esperit regni sobre el material, i vosaltres, mestres de la vostra ferramenta, mai esclaus. Mireu de guardar l'amor, el respecte a la naturalesa, aprenent el seu missatge d'estètica, la seva poesia i la seva filosofia intensa. Sigui quina sigui la gràcia intel·lectual de cada individu, els valors de l'esperit corresponen a tots els homes sense distinció i tothom és capaç de sentir-lo i gaudir-lo a la seva mesura.

Jo crec que els directors i monitors dels cursos d'escalada teniu una responsabilitat, primer sobre les vostres pròpies conviccions i després en les dels vostres deixebles, respecte l'aplicació de la superioritat dels valors morals per damunt els efectismes de la tècnica. Té més importància el companyerisme que el virtuosisme, a muntanya. I evitar excessos en l'ús del material modern, perquè sempre, al final, hi hagi, neta, la sensació d'aquesta aventura que és la comprensió, de la natura i dels homes, suprema lliçó que ve de la muntanya. I en el cim de la lluminosa punxa o cúpula final, saber que encara no és ben bé la meta de tot, perquè àdhuc la més

alta muntanya pot ser una plataforma on l'esperit cerqui nous espais vers altres aventures metafísiques.

I acabaré amb unes breus reflexions sobre aquest nostre esport, on hi han tantes regles com paradoxes. Que reflexioneu aquesta veritat: el muntanyisme, l'escalada, és la lluita de l'home contra d'ell mateix a través de la Muntanya... Que poques altres activitats hi han tan completes per a l'exercici de la intel·ligència, els músculs, els nervis, la voluntat i els sentiments... Que no us rigueu mai de l'home sedentari, desentrenat, que, amb un sol bastó, a vegades creuareu en el vostre camí; té més mèrit ell pujant la via fàcil del Montarto, per exemple, que vosaltres fent la paret nord de Gaube pel dret...

Però sabeu defensar-vos dels puritans, burgesos o arrugats que us critiquin els vostres equips moderns, els votres ferros, que ell troba profanadors de la muntanya. Contesteu-li que encara estarien per explorar dues centes parets de les Dolomites sense l'invent dels pitons. I de passada recordeu-li que es faci netejar la imaginació que té tan rovellada com la fantasia.

Heus ací doncs, les regles del nostre gran esport, joc de grans, nou humanisme. Perquè l'alpinisme és una escola, una pedagogia... i una religió. Si, avui que tantes sectes noves i velles sorgeixen desorientades, que les velles esglésies trontollen, canvien, omplint de dubtes a joves i vells, en veure que cauen tants artificiosos rituals, jo trobo que hi ha una certa poesia de la fe simple en aquesta nostra peregrinació cap a les llums rutilants de les altures sempre nevades, cap a l'enlluernament de les altes i fines arestes que només besen les boires blanques en el més simfònic dels silencis...

I una vegada arribats al cim, que sovint una simple Creu presideix, és en el recolliment silenciós davant la immensa catedral blava de l'espai, que jo he trobat l'expressió més senzilla i més humana i més eficient de l'antic i etern ritual d'adorar a Déu, autor de l'admirable bellesa de l'alta muntanya.

Jaume FABRÉS I AMORÓS

Abril del 1969.

Els nostres amics:

els infants

Ens complaem molt, volguts consocis, en dirigir-nos a tots vosaltres per parlar de les activitats d'aquest petit grup nascut a dins el nostre estimat Centre i integrat pels menuts fills vostres.

Certament, nosaltres no confiàvem pas massa en l'èxit de la nostra empresa, i més tenint en compte que la primera sortida ja va haver de ser ajornada per motiu del mal temps.

Però, per fi un bon dia vàrem poguer organitzar l'esperada sortida, tant somniada pels infants, doncs es tractava d'anar a cercar regalèssia!; bé, la sortida fou un èxit, ja que la «collita» de regalèssia va ser esplèndida i perquè tothom s'ho va passar molt bé! La cosa estava engegada!

Els nens, els nostres millors jutges, no ens han defraudat, doncs una i altra vegada, en cada nova sortida s'han apuntat en gran nombre, i els qui van venir per primera vegada, ho segueixen fent fins ara.

La nostra principal preocupació, durant el poc temps que fa que ens venim dedicant a aquesta tasca, ha estat que, entre els infants imperés un gran sentit de l'amistat, un esperit de col·laboració entre ells, i que des d'un principi, totes les sortides fossin mixtes i això últim no ha estat obstable. La prova ha donat el seu fruit i ara veiem que fent-ho així, s'ha aconseguit un agermanament que convé molt.

Estem molt contents dels resultats obtinguts i des d'aquestes ratlles volem manifestar el nostre agraïment als senyors pares d'aquests nens, consocis nostres, gràcies als quals ens hem trobat amb uns infants que ja porten una gran educació muntanyenca i cívica, malgrat la seva poca edat. La prova més veritable va ser la participació al Campament Infantil Intersocial organitzat pel Centre Excursionista Ginesta, de Tarragona, i patrocinat per la Federació Catalana de Muntanyisme, al pantà de Riudecanyes. En aquest campament els nostres amiguets van fer-se creditors de la simpatia espontània de tot el campament, per la seva noblesa en els jocs de competició, per la seva gràcia en el foc de campament, i per la seva participació totalitària, en tots els jocs tan admirablement organitzats pel C. E. Ginesta. El resultat tots els coneixem: 2.ºn premi d'assistència més nombrosa al campament (el 1.ºn premi se'l va endur el Foment Excursionista Barcelona), i 1.ºn premi a l'agrupació que va demostrar més educació muntanyenca en el certamen. Aquesta distinció ens omplí d'orgull a nosaltres, però sense dubte, els qui veritablement han de sentir-se orgullosos, són els pares d'aquestes nenes i nens que ens fan preveure una llavor magnífica, per les noves singladures del nostre Centre, en un futur no gens llunyà.

Per últim cal esmentar la il·lusió que durant tants dies han mantingut els petits, en la preparació de la capelleta de la Verge de Montserrat, que en la plujosa sortida del mes de juny, i com a culminació del nostre primer període d'excursions, va quedar mirant-nos des del «Coll de Boix», alhora que semblà que a cada infant li deia: «Beneït sigui aquest cor petitet, aquesta ànima blanca que ha guanyat el bes del cel per a la nostra terra». I tots nosaltres, després de cantar-li la seva cançó, vàrem contestar-li amb silenci i amb fermesa que, després del parèntesi de vacances tornariem, ajudant Déu, a ofrenar-la. I així quedem esperant-ho.

Santiago ESTRADA - Montserrat VALL

Agulla Triolet, 3.870 m.

Punta Isabel·la, 3.730 m.

Coronant la Gelera de les Courtes, es troben aquestes dues Agulles que dominen tot el cercle de Teilefré i la vessant d'Argentièr. Sense ésser ascensions de gran dificultat, en bon temps són un dels millors miradors d'aquesta regió. El seu atractiu se'ns manifesta des de que hem arribat al Refugi Couvercle, encara que els nostres projectes estan centrats a l'Agulle Verte, però degut a les pèssimes condicions climatològiques hem de deixar-la per més endavant i d'aquesta manera decidim començar per ascendir aquests dos cims.

Aquella matinada del 26 de Juliol, hem atravessat la Gelera de Teilefré, sortejant les esquerdes i prenent direcció a la Gelera de les Courtes. Arribats a un punt que hem de calçar-nos els crampons i encordats superem els redreçats pendents de glaç que ens porten a la base on neixen aquestes Agulles.

Encara és tot sotmès a la foscor de la nit, quan arribem a la base del Triolet, que aixeca elegant les fines arestes blanquejades de neu fins el cim, i li dóna l'estètica pròpia dels altius Alps. Mentre decidim quin ha d'ésser l'itinerari que seguirem, arriben fins a nosaltres diverses cordades de diferent parla, que tampoc saben gaire bé on van, car nosaltres no entenem el txec, ni el búlgar, tan sols una cordada francesa i nosaltres decidim continuar, mentre els demés tornen endarrera.

El cru fred mossega els nostres cossos, mentre comencem a guanyar alçada, per unes verticals i glaçades canals que són molt delicades d'escalar; un cop fent esglaons i altres per empotrament, aconseguim en pocs llargs de corda arribar a l'aresta i d'ací al cim.

Es difícil enumerar tot l'agrest encant d'aquell paratge, però

molt al fons reconeixem el Mont Rosa, el Matterhorn... que començaven a il·luminar-se d'un color rosat. Sota mateix, la Gelera d'Argentièrre i quasi al costat la Cresta de les Droites i les Courtes amb les Agulles Ravanel i Mounmeri, al fons les Grans Jorasses amb les seves puntes mostrant l'orgull heretat per la història.

El descens no triguem a fer-lo, doncs el fred no deixa d'abatre'ns. Per descendir escollim un altre itinerari i ho fem per una redreçada paret de gel. Els 200 primers metres són delicats, insegurs per la neu nova existent que amaga traidorament les clapes de glaç. Lentament perdem alçada fins que altre cop som a la base. Contemplem l'esveltesa del cim i les seves arestes cada cop més retallades al cel, ara ja intens de blavor del nou dia que acaba de néixer. A la cornissa dominant hi veiem la cordada de francesos que també es disposen a davallar per la vertical paret.

Per arribar a la Punta Isabel,la seguim les traces de l'atanament i poc hem de variar l'itinerari per situar-nos a la base. Des d'aquí unes atractives xemeneies menen fins al cim, que l'assolim després de la curta escalada per roca. A dalt ja no bufa el vent tant esverat i és per això que podem fumar el cigarret mentre contemplem els capricis de la natura, que com a mostra de l'abundosa nevada, guarneix tots els racons i cobreix les parets d'un gruixut tapís blanc. De tant en tant els allaus trenquen la quietud del gegantesc escenari.

La davallada és curta, seguim el mateix itinerari i ja arribats al Refugi trobem les nostres amigues Dolors i Rosa que han retornat de l'excursió per la Gelera de Teilefré. Junts celebrem aquesta bona jornada mentre la imaginació corra arreu d'aquests volguts cims.

Aquestes ascensions foren realitzades per Josep Piera i Francesc Burgos, membres actius del G.E.S.A.M.

Francesc BURGOS

BESSONA INFERIOR

1.ª ABSOLUTA PARET NORD

VIA MINI (G.E.S.A.M.)

La bessona inferior, situada a la canal dels Pouetons de la Regió d'agulles, en conjunt amb la seva germana gran, la Bessona superior, formen el grup clàssic i característic d'aquesta regió montserratina.

L'escalador des de sempre s'ha meravellat de les parets que ofereixen les bessones i amb predilecció l'inferior, així com de les possibilitats d'ascendir-les pels seus quatre costats.

Un petit historial cronològic, de com es guanyaren aquestes parets, ens pot donar a conèixer uns moments transcendents de l'escalada a Montserrat. En primer lloc tenim la conquesta de l'agulla per la cara Oest. Clàssica i bonica via d'ascensió, engorjada amb el collet que forma amb el pedestal de la bessona superior; fou vençuda en els temps memorables de l'escalada, pels pares d'aquest afer, en el nostre país.

En segon lloc i cap a l'any 1955, després d'unes 6 hores de laboriosa escalada, és una cordada sabadellenca que aconsegueix abatre a l'altiva agulla, partint del mateix collet de la normal i seguint una descomposta fissura en doble corda, que mena a l'aresta N. fins el cim.

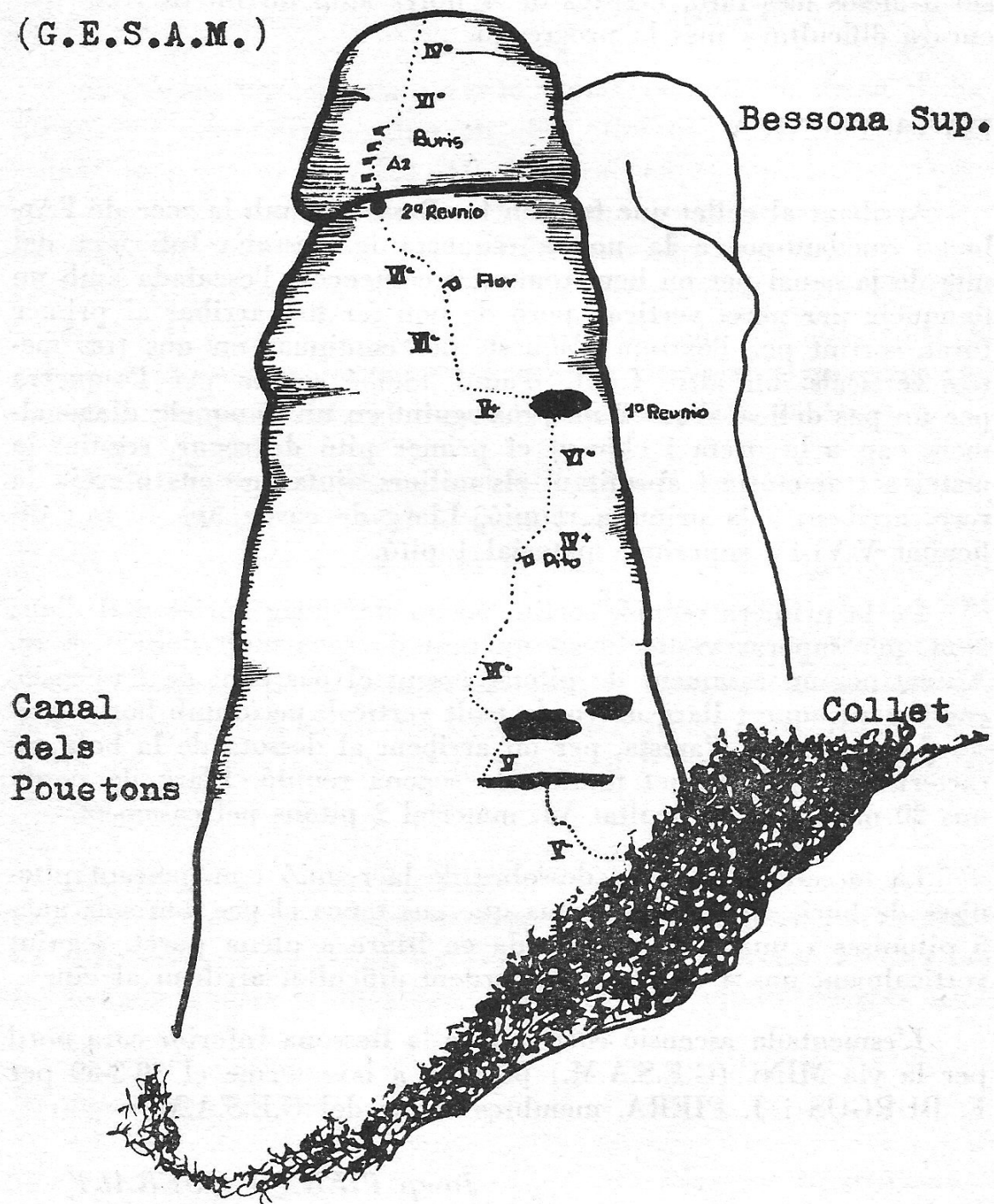
A continuació els germans Cerdà, guanyen, després d'una difícil ascensió en lliure, la paret Sud, els quals es feren mereixedors de la màxima consideració, essent quasi llegendària la forma en que vengueren la vertical paret. La quarta via següent de la que es té notícia, és la realitzada per membres del GEDE l'any 1965, però desconec totalment el seu traçat, per manca de millor informació.

Seguidament, el dia 25-9-66 és quan s'aconsegueix superar la paret Est per la via Baby, on degut a la seva alçada i verticalitat, així com a la gran quantitat de balms, fa que sigui una via molt laboriosa d'ascendir conjugant-se la tècnica amb la veterania de la cordada.

BESSONA INF. (Montserrat)

Via. Mini

(G.E.S.A.M.)

Quedant-nos com a única paret quasi verge (recordem l'esment de la via Sabadell) la cara Nord. Es per ací on decidim fer la nostra via d'ascensió, amb predilecció pel lliure. El primer intent es realitzà el dia 27-10-68 arribant fins el mur delicat i acabant l'ascensió 5 mesos més tard, després de 4 hores amb un intens fred, que encara dificultava més la progressió.

FITXA TÈCNICA

Arribant al collet que formen les Bessones amb la roca de l'Arbret i quedant-nos a la nostra esquerra la Bessona Inferior; del mig de la canal per on hem remuntat comencem l'escalada amb un flanqueig per paret vertical, però de bon fer fins arribar al primer forat, sortint per l'extrem d'aquest, per continuar en uns tres metres verticals, un altre forat, d'aquí també sortim per l'esquerra per un pas delicat d'uns 2 m. prosseguint en un flanqueig diagonalment cap a la dreta i clavant el primer pitó de segur, seguint la mateixa trajectòria i aprofitant els millors ajuts que ens ofereix la roca, arribem a la primera reunió. Llarg de corda uns 40 m.; dificultat V-VI-IV superior; material 1 pitó.

De la primera reunió, sortim en un flanqueig horitzontal d'uns 3 m. per superar verticalment un mur de roca molt delicat, 4 m. Ajudat per un casament de pitons, essent el pas clau de l'ascensió, continuant aquest llarg de corda molt vertical, però amb bones preses fins a canviar d'aresta, per on arribem al dessota de la bola característica, que permet muntar la segona reunió. Llarg de corda uns 20 m. de via. Dificultat VI, material 2 pitons pel casament.

La tercera tirada, per dessobre de la reunió i mitjançant pitonises de burí, superem la balma que ens tanca el pas, tan sols unes 5 pitonises i una delicada sortida en lliure a plena paret, seguint verticalment uns 4 m. fins que perden dificultat arribem al cim.

L'esmentada ascensió correspon a la Bessona Inferior cara nord per la via MINI (G.E.S.A.M.) portada a bon terme el 30-3-69 per F. BURGOS i J. PIERA, membres actius del G.E.S.A.M.

Josep PIERA I QUERALT

EL XIX^è CURSET D'ESCALADA

Com tots sabem, el dia 27 d'abril va començar, organitzat pel S.A.M. del Centre, el XIX^è curset d'escalada, finalitzant el 18 de Maig.

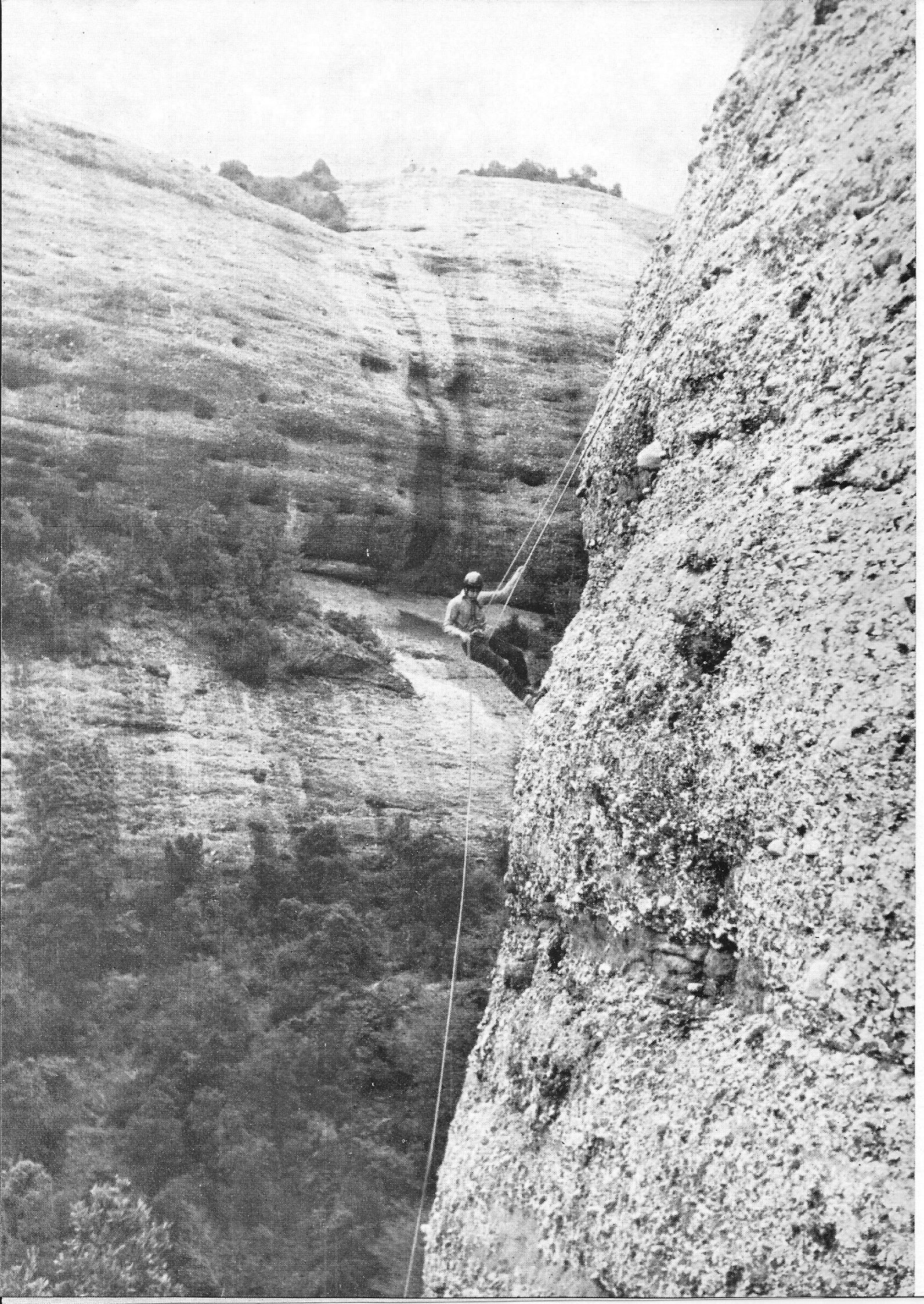
El que a continuació esmentem és solament un petit resum de les moltes coses que es varen fer.

Els días 26 i 27 d'Abril es va anar als Cortins (Sant Llorenç) per començar el primer contacte amb tots els estris d'escalada i també amb el seu principal element: la roca. Els «rappels» es varen anar succeint fins que tothom en va estar ben assabentat.

El dia 1.er de Maig el curset es va desplaçar a la regió de Trinitats a Montserrat, per fer les pràctiques de «grimpada»; es feren, la travessia dels Flautats, la Prenyada i la Trumfa, per la via normal. Degut al gran nombre de cursetistes es lligaren en tres grups, cada un d'ells féu dues vies.

Novament els dies 10 i 11 de Maig es va anar a St. Llorenç per conèixer i practicar la doble corda i la seva tècnica, aquí començaren els mals de cap... Les vies que es varen fer, foren: Manyos i Feiner a la cova del Drac i la normal a la Trona del Drac.

La última sortida del curset, els dies 17 i 18 de Maig, a fi de tenir contacte amb l'escalada de Pirineu; el curset tingué per es-

cenari el Pedraforca, però degut a què els decorats s'estaven mullant la funció es donà per acabada.

A continuació donem la relació dels que hi prengueren part:

MONITORS	CURSETISTES	« ACOMPANYANTS »
Altet-Albert	Alavedra-Rosa	Barrull-M. ^a Dolors
Ambròs-Lluís	Alavedra-M. ^a Teresa	Burgos-Ana
Bellot-Frederic	Arnavat-Bru	Feiner-Delfí
Burgos-Francesc	Ballbè-Eduard	Galí-Montserrat
Casanoves-Angel	Carreras-Pere	Prieto-Rosa M. ^a
Piera-Josep	Dàmaso-Agustí	Pujol-Pere Lluís
Piera-Miquel	Esteva-Domènec	Sans-Ramon
Freixas-Josep M. ^a	Lozano-Ferran	Gassol-Josep
Galofre-Jaume	Planas-Joan	Altisen-Joan
Riera-Ramon	Planchat-Núria	
Tudó-Manuel	Reynal-Ramon	
	Trullàs-Joan	

Desitgem a tots molt bona sort.

BRU ARNAVAT i RAMON REYNAL

Anècdota d'una memorable

Diada de Germanor

El nostre Centre ha celebrat ja la seva XXXVIII Diada de Germanor a l'Ubach amb la qual ha renovat els èxits de les celebrades anteriorment en els bells paratges de La Mata, Can Robert, Can Solà del Racó, Can Farrés, Can Roure, El Guitart, El Pinar, Can Font, Can Sales o La Barata, sempre guiat pel noble afany de portar gent al camp i a la muntanya, per tal de fer-los gaudir de les bel·leses i encisos de la Natura.

Les nostres ja antigues Diades de Germanor, poden equiparar-se a les belles festes de Salutació a la Primavera i també a les tradicionals festes de l'Arbre de Maig, festes que recordo s'havien celebrat en el nostre país i que encara avui es conserven en molts llocs de l'estranger, especialment a l'Europa Central.

En una de les primeres Diades, la III concretament, que celebràrem també a l'Ubach el 17 de Juny de 1923, amb la cooperació de l'Escola Coral —i per tant ja fa molts anys de l'anècdota que vaig a relatar— tinguérem la sorpresa de que entre la nombrosíssima concurrència s'hi ajuntessin una dotzena de parelles de la Guàrdia Civil, de a peu i de a cavall i que, ja més entrat el matí, també acudissin uns quants agents forasters de policia secreta, als que acompanyava el senyor inspector de la policia de la nostra ciutat.

Els més sorpresos, davant d'aquelles inesperades visites o compareixences a la nostra festa de germanor en plena naturalesa, no cal dir que foren els membres de junta i els de la comissió organitzadora de la Diada. Per tal de veure d'aclarir l'enigma d'aquella concentració de forces, un dels esmentats elements dirigents s'atreví a acostar-se a l'inspector de la nostra ciutat, senyor Alvarez, en de-

manda i indagació de la causa d'aquell desplegament de força i vigilància. Atentament i amb tota franquesa el senyor inspector digué que el motiu no era altre que l'haver-se presentat una denúncia al Govern Civil de la Província, en el sentit de que en aquella Diada de Germanor de l'Ubach, s'havia de produir una "sublevació"!! No cal dir la grossa sorpresa que aquesta resposta produí entre tots nosaltres, pobres ignorants de que tingués de produir-se l'esmentat daltabaix.

Però s'anava esdevenint que la presència a l'Ubach, entre els excursionistes, dels indicats elements oficials, no era cap obstacle perquè la festa s'anés descabdellant amb tota normalitat i sense cap mena d'incident. Es celebrà la missa diumengera a la capella, es verificaren les diverses proves atlètiques, els concursos de rams de flors bosquetanes, de salts amb la corda i el de jocs d'infants; i a la tarda la festa literària, el concert per l'Escola Coral de la nostra ciutat, i finalment, l'acostumada i concorreguda audició de sardanes executades per la nostra Cobla la Principal. Solament s'introduí la petita variant de que en el concert de l'Escola els cantaires d'aquesta no oferissin una de les més celebrades composicions, la qual estava anunciada com a final del programa.

Quan passat migdia tothom buscà les ombres, les fonts i els millors racons on poder dinar, un dels agents d'aquelles forces s'acostà a algú dels que havia vist dirigir els actes de la Diada en demanda de com i on ells podrien també complaure el seu estómac, la qual cosa ocasionà, és clar, que tinguéssim d'indicar al masover que preparés major nombre de dinars dels que tenia encarregats.

Cap al tard, quan ja la cobla desgranava les darreres sardanes, davant l'alegria d'aquella multitud, exemple de civisme, culta i joiosa, entre la qual destacaven moltíssimes dames, damiselles i infants, veient que ja tothom s'acomiadava per tal d'emprendre el

retorn a la nostra ciutat i, constatat que no havia aparegut cap facinerós de la denunciada i suposada subversió, els agents de l'autoritat també es decidiren a retornar a Barcelona. Nosaltres, els dirigents, però, ens quedava un rau rau, un enigma que no ens deixaria dormir amb pau: Què dirien aquells senyors inspectors de la nostra Diada al Govern Civil? Quin informe cursarien?

El company que al matí s'atreví a preguntar per la causa de la presència d'aquelles forces, a la tarda semblava no atrevir-se a preguntar de nou per a saber aquests detalls. Tant l'atiàrem i l'empenyèrem que a la fi acompanyat de tota la Comissió s'hi veié en cor. I acostant-se al cap de les forces, molt tímidament, li preguntà si podia dir-nos la seva impressió o el "parte" que cursaria a la superioritat. Tot somrient per sota el nas, aquell inspector ens confessà amablement que tots ells s'emportaven un magnífic record de la festa i d'aquells bells indrets de l'Ubach i després afegí: "el parte?... pues miren, llevaré ese!!" i alçà el braç mostrant-nos un gran ram de farigola i romaní florits que ell mateix s'havia fet.

El nostre Centre, cada any, a les acaballes de la primavera, encara ve realitzant la ja tradicional Diada de Germanor i la darre-rament celebrada, com aquella memorable festa, va tenir per escenari els idíl·lics paratges de l'Ubach.

Pau GORINA I GABARRÓ

La nostra MARXA de REGULARITAT d'enguany

Als seus esforços organitzadors:

Després de la caminada diumengera matinal, descloc el mapa topogràfic de les serralades de Sant Llorenç del Munt, por on avui hem dirigit els nostres passos quan celebràvem la Vuitena Marxa Excursionista de Regularitat per Muntanya i el contemplo llargament. Aleshores és quan m'he recordat d'un comentari que oïa arreu aquest matí, entre els que hi hem pres part, d'una o altra manera: —Que és bonic això (referint-se al paisatge per on passàvem) o —Quines serralades tan imponents i quin Pirineu més nevad, encara!

Tanmateix podem dir, que ben aprop de casa com és el Sant Llorenç i el tenim força descuidat, de caminades i tresqueres, em refereixo. Ell que quietament, ens descobreix coses noves, aspectes diferents i també en rebem sensacions vitalitzadores i sedants! Perquè, si segueixo un d'aquells camins enasprats que m'obliguen a fer la petjada ferma i que al cap d'una estona, el cor no té altre remei que batre'm més i més depressa i quan el seu espetec seguit, seguit me'l sento gairebé a flor de llavis i quan la torrentera de la sang, bull per dintre i em salta a la cara, m'asseca la boca i m'hi porta el seu regust. Quin sentit de lluita, té això oi? Després el senderó es pacifica, la vegetació em frega els braços i la cara; amb els pins i les alzines ens diem gairebé de tu.

I de sobte en un replanet descobreixo una estesa d'oloroses farigoles florides. Quanta vermellor ajaguda per terra, Déu meu i que n'és de rebonica! M'ha semblat que tenia l'obligació de fer-los-hi una carícia, per l'alegria que em donaven als ulls. I elles, les farigoles, ruboroses i agraïdes, en pac, m'han deixat, tota la mà perfumada.

Mentre, a dalt d'una alzina propera, canta el rossinyol i del lluny ve la melodia del cu-cut. Quin contrast, de quan pujava el camí xaragallat, trencat i a camps qui pugui. Ara havia trobat la calma i el premi de l'esforç anterior.

I quan he arribat al cim d'un collet i m'ha sortit al davant la Santa Muntanya, quin esclat: —Montserrat! hem exclamat tots alhora, amb els companys. Semblava que fes qui sap els anys que no l'haguéssim vist. Què té aquesta muntanya nostra que la portem clavada tan endins!

Llegeixo ara en el mapa els noms de la zona recorreguda i molts d'ells són inconeguts per mi, poc bregat en aquestes coses de la toponímia, però m'agrada fer-ne un petit recull, perquè val la pena repassar-los, tenen el seu encant.

1er. Paratges identificats amb noms de plantes o arbres: Alzina del Sallari, Coll de Boix, Alzina del Vent, Font del Plàtan, Font del Roure llarg.

2on. Amb noms d'animals: Turó dels Ducs (que també pot ser un gentilici).

3er. Noms de fonts: dels Traginers, de Devanadors, del Plàtan, del Roure llarg, del Senyoriu, de Matarrodona, de la Gorina, de les Estelles, de la Pola.

4rt. Noms d'accidents geogràfics o del terreny:

a) - Graciosos: Puig bo.

b) - Descriptius de lloc, de dificultat, etc.: Sot de l'Infern, Turó i Balma del mal pas, Serra dels Codolosos, Coll de boix, Sot de la taula, Turó de la creueta, Balma de la calç, Coll de tanca, Turó dels Ducs.

c) - Noms gentilicis o de lloc: Cova i pla de Serrallonga, Graons de Mura, Coma d'En Vila.

Aquest seguit de noms, que són obra de generacions i tenen un regust tan senzill i s'hi veu la mà tan sàvia, de camperols, bosqueters, pastors i perquè no, també d'excursionistes, descriuen els llocs, els accidents del terreny, que verament és una cosa engrescadora. Vegem-ne, dos casos: Alzina del vent. Aquesta alzina que creix a dalt d'un collet i està molt ventejada, què millor que anomenar-la així, doncs. Sot de l'Infern: Torrentera de parets molt vermelloses i d'aquí la similitud amb el foc.

Això és el que apart del valor esportiu de la marxa també, vaig trobar-hi aquest matí de Maig, quan corriem per les carenes de Sant Llorenç del Munt.

Francesc PALET I SETÓ

Crònica

ACTES I CONFERÈNCIES

- El dia 11 d'Abril tingué lloc l'actuació del grup terrassenc titulat «FOLK-TRAVELLING» que interpretà un programa de cançons folk. Aquest grup format per guitarres, banjo i contrabaix i una molt acceptable conjunció de veus, va oferir un extens repertori, que meresqué l'aprovació dels assistents. Una explosió de joventut.
- 18 d'Abril: Gràcies a les gestions personals d'un grup de joves del Centre, es presentà en el nostre saló, el prestigiós escriptor i poeta Sr. Joan Alavedra. El tema de la seva dissertació fou «El Pessebre d'En Pau Casals». El Sr. Alavedra és l'autor del poema «El Pessebre», que el Mestre Casals convertí en oratori i que està donant la volta al món.
Escoltat amb veritable unció, el Sr. Alavedra ens informà de les vicissituds del seu poema. Descrigué al Mestre Casals com a músic i com a home i el seu missatge de pau. Referí les diverses audicions que s'han donat de l'oratori.
Els assistents, dempeus, dedicaren al Sr. Alavedra un efusiu comiat.
- 25 d'Abril: El nostre consoci Sr. Jaume Fabrès, inicià el XIXè Curset d'Escalada, amb una conferència titulada «L'escalada i el seu esperit». Hem cregut convenient, difondre el text de la dissertació del bon amic Sr. Fabrès i ell, gentilmente ens l'ha cedit i el publiquem en aquesta mateixa circular.
- El mateix dia 25 d'Abril en havent sopat, a dos quarts d'onze, els Srs. Joan Baca i Carles Barba, presentaren una sessió de cinema amateur. «1.ª setmana naval a Barcelona» i «Dues processons» del Sr. Barba i «Boxa» i «Maternasis» del Sr. Baca. Pel·lícules que resultaren molt interessants.
- 9 de Maig: El consoci Sr. Jaume Mora, dissertà sobre «Un món quadriculat» (el joc dels escacs). El Centre, fent-se ressò de l'èxit aconseguit pel Club d'Escacs Terrassa en el Campionat de

Catalunya per equips, de la Categoria Preferent, d'aquest any, volgué que aquesta gesta fos degudament difosa. Ens parlà el Sr. Mora de les diferents Olimpíades d'escacs, de les figures més representatives, jugades cèlebres i acabà el Sr. Mora parlant-nos de la inspiració en les jugades i la intel·ligència dels jugadors.

- 21 de Maig: El famós alpinista austríac Sr. Kurt Diemberger, ens presentà la seva expedició a Groenlàndia, conferència acompanyada de diapositives fotogràfiques en color, amb escalades a la Badia de Baffin; Dhaulagiri (8.222 m.) Nepal, l'ascensió a un dels cims més difícils de l'Himalaia, pel·lícula en color de 16 mm. molt interessant i que capta totes les incidències d'aquella ascensió.
- 30 de Maig: Projectió de pel·lícules, cedides per l'Institut Francès de Barcelona. «La invenció de la fotografia», «24 hores a la fàbrica Renault», «Vaixells» i «La construcció del paquebot «França».
- 13 de Juny: «Esquí de Muntanya als Alps - 1969», projectió de pel·lícules en color, super 8, del nostre consoci Sr. Jaume Fabrès: «El descens de Kublis a Davos», «Mes de Maig a Zermatt» amb permanents visions del Cerví, des de tots els angles imaginables. I finalment «Pasqua al Tirol» amb detalls de diverses ascensions a cims d'aquesta zona.
- 27 de Juny: «Records o somnis d'un muntanyenc», aquest és el títol de la conferència acompanyada de diapositives fotogràfiques en color, que va presentar el Sr. Pierre Birling, President del C.A.F., secció de l'Alt Rin, d'Alsàcia. La seva dissertació fou un cant poètic. Parlant bellament en castellà i projectant unes diapositives magnífiques, ens féu viure l'emoció de les altes muntanyes o el detall minúscul de la flor. No podem estar-nos de reproduir alguns dels termes que utilitzà, com ara: «obsequi del fred», «la tímida primera neu», «vàrem trobar el refugi adornat de fred» i «el verd nou» quan els arbres es vesteixen quan ve la primavera. I tants d'altres. Fins a més veure Sr. Birling.

XXXVIII DIADA DE GERMANOR

«Una altra vegada ens disposem a celebrar i a donar la benvinguda a la tocatardana primavera. Fins ara no s'ha deixat veure massa, però feineria com és, ja de dies anava complint la tasca. I de sobte ens ha omplert les muntanyes de flors oloroses, de voladúries i de cants d'ocells. El canvi de decorat ens ha enardit el cor i ara és quan sentim la necessitat de contemplar a pleret i de ben a la vora, les carenes de Sant Llorenç del Munt i les serres de l'Ubach. Perquè no hi veniu vosaltres també, els propers dissabte i diumenge? Nosaltres farem una llarga estada a plena muntanya. El nostre sostre serà el cel blau. Animeu-vos! Us hi esperem doncs, per conuiuïre tots junts i per alliberar-nos de la feixugosa presó ciutadana. I quan amb les mans agafades, formarem la immensa anella de la sardana de comiat, mentre lloarem a Déu per haver-nos deixat gaudir un altre any de la Diada, donarem una vegada més prova d'amor entre els homes i del nostre ideal de germanor».

Amb aquest preàmbul convidàvem a tothom, pels dies 31 de Maig i 1er. de Juny a l'Ubach.

Es celebraren el tradicional Foc de Campament, Cursa de sacs, jocs infantils, concurs de rams i flors boscanes, enlairament d'estels, lluita a la corda i aquest any i amb força èxit un concurs infantil de dibuix i pintura ràpida.

El diumenge el temps ens girà l'espatlla. Les sardanes es varen fer a dintre la casa de l'Ubach, cosa que deslluï bon xic la festa.

VIII MARXA EXCURSIONISTA LOCAL DE REGULARITAT
PER MUNTANYA

S'efectuà el dia 11 de maig amb el següent recorregut: Sortida de l'Alzina del Sallari, Graons de Mura, Coll del Boix, Alzina del Vent, Coma d'En Vila, Puig Bo, Turó de la Creueta, Sot de l'Infern, Entreforc Puigdoura-Matarrodona, Mal Pas, Coll del Boix, Tres Creus i arribada a l'Alzina del Sallari.

Recorregut de l'itinerari: 13.974 m.

Equips participants: 20.

Classificació:

1. Jaume Fulladosa	Roser Cabanes
2. Joan Estella	Jacint Gràcia
3. Ramon Comorera	Miquel Martínez
4. Miquel Prat	Montserrat Prat
5. Enric Prat	Tomàs Nadeu
6. Josep Berenguer	Ramon Hernández
7. Emili Alberich	Ramon Burniol
8. Jordi Corbella	Ferran Roig
9. Pere Soulere	Josefina Santo
10. Lluís Amat	M. ^a Antònia Llorenç
11. M. ^a Mercè Masip	Núria Masip
12. Domènec Prat	Ramon Banqué
13. Isidre Vives	Teresa Felip
14. Amadeu Alavedra	Antònia Alavedra
15. Maria Rovira	Maria Canals
16. Cristina Ibàñez	Lourdes Garcia
17. Vicenç Pirla	Francesc Dolcet
18. Evarist Casas	Pilar Aguilar
19. Isabel Cardenal	Pere Torrella

XXXIII MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT
DE CATALUNYA

Es celebrà el dia 18 de maig, organitzada pel Centre Excursionista de Sabadell, amb intensa i continuada pluja en gairebé tot el seu recorregut.

Hi participaren uns 500 equips, 10 dels quals representaven al nostre Centre.

Excel·lent itinerari amb sortida de Cantonigròs, Pont de la Rotllada, Ayats, Aresta i Pla d'Ayats, Coll Bram, Coll de Cabrera, Coll de la Faja, Falgars de Bas, Saltant de la Coromina, Can Renyins, Pruït, Les Viles i arribada a Cantonigròs.

A la classificació per Entitats el nostre Centre s'ha situat en el vuitè lloc.

Individualment els nostres equips s'han classificat en els següents llocs:

N.º 32	Antoni Vicente	Manuel Campos
N.º 35	Josep Cervelló	Jordi Alagarda
N.º 72	Domènec Prat	Emili Triadó
N.º 77	Enric Prat	Eulàlia Fierro
N.º 85	Maties Masip	Antoni Garriga
N.º 165	Jaume Fulladosa	Roser Cabanes
N.º 189	Ramon Comorera	Miguel Martínez
N.º 245	Cristina Ibàñez	Lourdes Garcia
N.º 247	Joan Estella	Jacint Gràcia

Secció d'Alta Muntanya

XIXè CURSET D'ESCALADA

«La pràctica del muntanyisme consisteix en capacitar-se fàcilment i amb seguretat a fi d'aconseguir elevar les nostres facultats a l'alçada dels pics que ens dominen. Aquesta fita pot obtenir-se de manera agradable fent compatible la seguretat més racional i l'adequat respecte a la persona humana.

Això és el que pretén el CENTRE per a tot el jovent que es senti afeccionat a les nostres coses o pretengui integrar-se a la gran família excursionista.

Tothom, per feble que sia, pot fruir de la muntanya; cal únicament reconèixer els límits que imposen les nostres possibilitats siguin en l'ordre físic o de manca d'habilitat.

Precisament els cursets programats, organitzats per la Secció d'Alta Muntanya del C. E. de Terrassa, tenen per objecte educar degudament ambdues qualitats a l'individu, amb la sana pretensió d'acostar-lo al màxim al punt òptim de realització.

Tenim la certesa que aquest anhel de superació que pretenem infondre, serà captat per part del jovent, nois i noies.

Als pares i educadors cal adreçar la nostra crida demanant-los la seva col·laboració, en forma de facilitar i promocionar la tasca que voluntàriament ens hem imposat.

El desenvolupament accelerat que s'acusa darrerament en les activitats muntanyenques, amb la consegüent manca de formació i responsabilitat dels novells practicants, aboca a una situació que a consciència requereix especial responsabilització per part de tots. Volem cobrir la nostra, posant a l'abast de tothom, els recursos de què disposem».

Amb aquestes paraules obriem el programa del XIX.è curset. Les classes teòriques es celebraren normalment i en quant a les pràctiques, publiquem un petit resum, en aquesta mateixa circular.

Esperem que el curset hagi resultat profitós per a tothom.

FESTA DE SANT BERNAT DE MENTHON:

Els dies 14 i 15 de juny, es celebrà la festivitat del nostre patró. Dia 14 al vespre, una missa a l'Església Parroquial de la Sagrada Família i campament a les feixes de La Mola. L'endemà missa a l'Església de Sant Llorenç, processó i benedicció d'estris de muntanya. Escalada col·lectiva al Cingle dels Cavalls. Tradicional dinar de Germanor a Can Pobla, i repartiment de diplomes del XIX.è Curset d'Escalada.

ESCALADA: AGULLA VERTE (ALPS)

Aquest cim, que va ésser assolit els passats dies 27 i 28 de juliol del 1968, pels consocis Srs. Josep Piera i Francesc Burgos, avui ens plau indicar que, els nostres amics, han rebut confirmació dels guies d'aquella zona, de que la via G.E.S.A.M. per ells utilitzada, pot considerar-se com una primera absoluta.

Excursions realitzades

Solament es relacionen les que es comuniquen a la Vocalia.

19 Març: Excursió des de Mura a Rellinars, passant pel Sot de l'Infern; per M.ª Antònia Alavedra, Isabel Fonte, Anna M.ª Flores, Ramon Sans i Ferran Lozano.

30 Març: Excursió de Montseny (poble) a Sant Marçal, Matagalls, Pla de la Calma i Aiguafreda; per M.ª Carme Olivé, Manoli Aparicio, Anna M.ª Flores, Isabel Fonte, Joaquim Prunés i Ferran Lozano.

Del 2 al 6 d'Abril: Travessia Terrassa - Ull de Ter, en les següents etapes:

1.ª Terrassa - Sant Miquel del Fai - Sant Martí de Centelles.
2.ª Sant Martí - Vic - Manlleu - Lourdes - Sant Pere de Torelló.
3.ª Sant Pere - Vidrà - Vallfogona - Sant Joan de les Abadesses.

4.ª Sant Joan - Camprodón - Setcases.

5.ª Setcases - Xalet d'Ull de Ter.
efectuada per Manuel Farré, Josep M.ª Cervelló, Francesc Perich i Ferran Lozano.

4 - 5 i 6 d'Abril: Alta Ruta de Gredos (Travesia Amezúa) per Jaume Galofre, Carles Julio i Jaume Serrat (Equip GAME).

13 - 14 d'abril: Excursió als Rasos de Peguera, des de Espinalbet per M.ª Dolors Burrull, Núria Planchat, Teresa Alavedra, Francesc Burgos i Josep Piera.

20 d'Abril: Travessia d'esquí de muntanya, «els tres colls de Núria» per Jaume Fabrés i amics del C.E.C. Total assistents, 17.

19 - 20 d'Abril: Campament «iglú» al cim del Puigmal, per Manuel Tudó, Josep M.ª Freixas i Jaume Serrat.

20 d'Abril: Ascensió amb esquís al Pic de Finestrelles des de Núria, per Pere - Lluís Pujol i Manuel Planchat.

4 de Maig: Ascensió amb esquís al Pic de Montmalús (Andorra) des del Refugi d'Envalira: 15 assistents.

24 - 25 i 26 Maig: Ascensió al Montarto d'Aran amb esquís, per Delfí Feiner, Jaume Roure, Manuel Tudó, Montserrat Galí, Robert Casamajor, Jaume Galofre, Josep Verdaguer i Josep Aced.

Maig: Alps Suïssos: Oberland i Valais:

Ascensions amb esquís a TITLIS (3.243 m.) BREITHORN (4.165 m.), GOBBA DI ROLLIN (3.902 m.) des de Zermatt. Arolla, CABANA BERTOL (3.311 m.) i TETE BLANCHE (3.676 m.) per la Gelera Mont Miné, per Jaume Fabrés i esposa.

ESCALADA:

19 Març: La Pera (Regió Camarasa) via Normal, per Joan Rodríguez (UEC Hospitalet), Jaume Serrat i amics del C.E. Lleida (Primera local).

2 Març: La Torta (Regió Terradets) via Badalona, per Jaume Serrat i amics del C.E. Lleida (Primera local).

30 Març: La Bessona Inferior (Montserrat) via MINI-GESAM, cara Nord, per Francesc Burgos i Josep Piera (Primera absoluta).

14 d'Abril: El Cugulló d'Estela (Regió Berguedà) per Francesc Burgos i Josep Piera.

4 de Maig: Paret dels Patriarques (Montserrat) via Manyos - Casanoves, per Joan Gómez i Albert.

11 de Maig: El Puro (Regió Camarasa) via aresta E., per Joan Rodríguez (UEC Hospitalet) Jaume Serrat i amics del C.E. Lleida (Primera local).

20 de Maig: Bessona Inferior (via normal) - Bessona superior (via normal) - L'encantada (via artificial) Regió Camarasa; per Ramon Bramona (GAME) i Jaume Serrat (Primeres locals).

22 de Maig: Pedestal del Bolet (Regió Camarasa) per Ramon Bramona i Jaume Serrat (Primera local).

25 de Maig: Mallo FIRE (via normal) Regió Riglos, per Ramon Bramona, Joan Rodríguez, Jaume Serrat i amics de Montañeros de Aragón.

26 de Maig: El dedo del FIRE (via Rafa) Regió Riglos, per Ramon Bramona i Jaume Serrat (Tercera absoluta).

5 de Juny: El sentinella (via normal) Montserrat, per Albert Altet, Manuel Tudó, Pere Carreres, Ferran Lozano, Ramón Reynald, Agustí i Josep Planas.

EXCURSIONS PER A NENES i NENS de 6 a 10 anys:

Vocals Santiago Estrada i Montserrat Vall:

19 de Gener: a Can Boada de les Parentes a cercar regalèssia: 22 assistents.

16 de Febrer: a l'Ubach: 20 assistents.

16 de Març: a El Guitart: 23 assistents.

20 d'Abril: a la font de l'Hospici, de Vacarisses: 23 assistents.

10 - 11 Maig: Assistència al Campament infantil intersocial del C.E. Ginesta de Tarragona i patrocinat per la F.C.M. al Pantà de Riudecanyes (Priorat): 18 participants amb 5 tendes.

31 Maig i 5 de Juny: Assistència al Campament de la XXXVIII^a Diada de Germanor a l'Ubach: 25 participants amb 4 tendes.

22 Juny: Col·locació d'una capella a Coll de Boix, 18 participants.

ESPELEOLOGIA:

22 Juny: Avenc dels Llambries (Regió Garraf), per P. Verderi, R. Vilanova, amb amics del ERE i del GES.

Necrològica

El proppassat dia 3 de juny, morí el nostre estimat consoci Sr. En FRANCESC GRAU i PICAÑOL, industrial fuster i antic soci del CENTRE, que ostentava actualment el n.º 77. Assidu assistent als nostres actes i conferències, havia format part també de la Junta, amb el càrrec de Tresorer. Descansi en pau el benvolgut amic i rebin la seva Sra. vídua i filles, la nostra condolença.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Carretera Martorell, 58

Telèfon 2981488

**CARLES
ALTIMIRA**

Treballs de Fusteria industrial i per a la Construcció.
Especialitzat en la construcció d'esquís d'encàrrec.
Reparacions i lloguer d'esquís.

Carretera de Montcada, 59 - Telèfon 297 50 76 - T E R R A S S A

deportes **aneto**

Major, 36 - Telèfon 297 30 47

es complau en oferir a la seva distingida clientela les seves
seccions d'esports:

**FUTBOL - PATINATGE - PING-PONG - HOCKEY - TENIS
BASQUETBOL - ALPINISME - ESQUI - BOXA - FRONTÓ
ARMERIA, etc., etc.**

*En el nostre comerç trobarà un extens assortiment de material
nacional i estranger a preus popularíssims amb garantia de
qualitat*

Deportes Alpinos

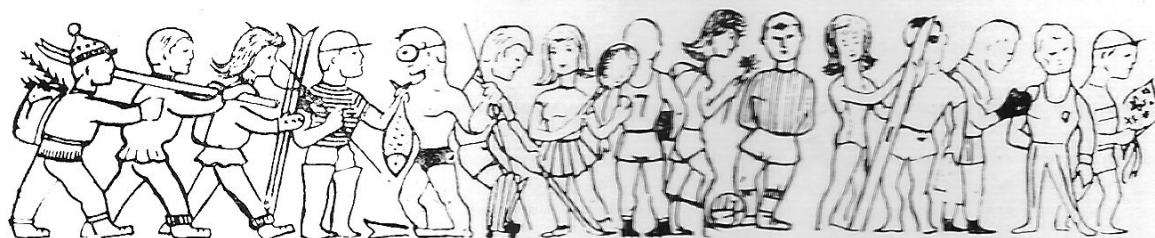
li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT.

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

FOTOS

francino

Plaça Espanya, 13

Telèfon 297 28 33

TERRASSA